

Protiv kredita za novi Kaštijun

U okviru javne rasprave o izgradnji centra za gospodarenje otpadom na Kaštijunu, koja je trajala do 14. studenog, Europskoj banci za obnovu i razvoj poslali smo primjedbe i zatražili da se ne odobri zatraženi kredit javnom poduzeću Kaštijun d.o.o. i to zato što smatramo da javno poduzeće Kaštijun d.o.o., u nastojanju da silom nametne projekt Županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji Kaštijun stanovništvu Istarske županije, posebno lokalnoj zajednici s područja grada Pule i općine Medulin, nije zadovoljilo minimalne standarde dobre međunarodne prakse zaštite okoliša i uključivanja javnosti u odlučivanje.

Podsjetimo da je Kaštijun d.o.o. zatražio kredit usprkos tome što se projektu protivi Općina Medulin i

šira lokalna zajednica i da postoji realan rizik negativnih utjecaja na gospodarstvo, turizam, ekološki sustav i zdravlje Istrana. Budući da bi odobravanjem traženog kredita Europska banka prekršila vlastite pravilnike, tj. Politiku zaštite okoliša i Politiku informiranja javnosti, vjerujemo da do potpisivanja ugovora neće doći.

Samo neki od standarda koje EBRD propisuje jesu: EBRD je dužan „u svim svojim aktivnostima promicati održivi razvoj bez štetnog utjecaja na okoliš (članak 2.1 vii)“ (čl.1.); EBRD će nastojati osigurati da politika Banke i njene poslovne aktivnosti promiču održivi razvoj, udovoljavajući potrebama sadašnjosti i ne ugrožavajući potrebe budućnosti (čl.2.); u skladu sa svojim mandatom: promicanjem ekološki prihvatljivog i

održivog razvoja, pojam „okoliš“ se u ovom dokumentu upotrebljava u širem smislu te podrazumijeva ne samo ekološke aspekte, već i pitanja zaštite radnika i pitanja od značaja za društvenu zajednicu, kao što su kulturna dobra, nehotično raseljavanje i utjecaj na domaće stanovništvo (čl.3); posebna će se pozornost posvetiti postavljanju zahtjeva za odgovarajućim i učinkovitim mjerama ublažavanja štetnih utjecaja na okoliš te zahtjevima za upravljanjem pitanjima zaštite okoliša koja mogu imati zakonske ili financijske posljedice ili mogu utjecati na ugled ili rezultirati negativnim utjecajem na okoliš (čl.4); u skladu sa svojom Politikom informiranja javnosti, EBRD će promicati četiri osnovna načela koja se odnose na informiranje javnosti i konzultacije s javnošću.

To su: (i) transparentnost, (ii) usklađenost s mandatom i odgovornost prema zainteresiranim stranama, (iii) spremnost na slušanje i prihvaćanje komentara, i (iv) osiguranje poslovnog pristupa u provedbi mandata (čl.11.); EBRD će također podržati duh, svrhu i krajnje ciljeve UNECE-ove Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u pitanjima vezanim uz okoliš i UNECE-ovu Konvenciju o ocjeni utjecaja na okoliš u prekograničnom kontekstu; u svojem internom poslovanju, EBRD će slijediti najbolju praksu upravljanja zaštitom okoliša, uključujući učinkovito korištenje energije i resursa, smanjenje nastajanja otpada i recikliranje (čl.12); projekt ŽCGO Kaštijun klasificiran je kao projekt A kategorije koje Pravilnik definira kao "Projekti se klasificiraju kao kategorija A ako bi projekt koji financira EBRD

mogao potencijalno rezultirati značajnim štetnim utjecajem na okoliš koji nije moguće lako identificirati ili ocijeniti u trenutku ispitivanja." (čl. 16.); EBRD će u regiji u kojoj djeluje širiti načelo konzultacija s javnošću. U slučaju projekata klasificiranih u katego-

Apelirali smo da EBRD ne odobri kredit u Istarskoj županiji sve dok se ne izrade analize drugih potencijalnih lokacija za smještanje ŽCGO koji ne bi imao negativan utjecaj na okoliš

riji A, za koje je potrebno provesti Ocjenu utjecaja na okoliš, ovim putem pružit će se mogućnost osobama koje bi potencijalno mogle biti ugrožene, da izraze svoju zabrinutost i svoje razmišljanje o pitanjima kao što su nacrt

projekta, uključujući lokaciju, tehnološki izbor i rokove, prije nego što EBRD donese odluku o financiranju (čl.26) i ostalo.

Apelirali smo da EBRD ne odobri kredit u Istarskoj županiji sve dok se ne: izrade analize drugih potencijalnih lokacija za smještanje Županijskog centra za gospodarenje otpadom koji ne bi imao negativan utjecaj na okoliš, zdravlje ljudi i gospodarstvo; izrade analize drugih potencijalnih tehnologija obrade otpada primjerenih Istarskoj županiji, koje ne proizvode RDF te daju prednost recikliranju i kompostiranju, a ne spaljivanju; pristupi cjelovitom planiranju županijskog sustava gospodarenje otpadom prema hijerarhiji gospodarenja otpadom, usklađenom sa najnovijim ciljevima za minimalne postotke reciklaže Europske unije. Taj sustav mora uključivati edukaciju o smanjenju stvaranja otpada i reciklaži na

svim razinama, ne samo građana; u odlučivanje o lokaciji i tehnologiji STVARNO ne uključi javnost, posebno one lokalne zajednice koje će trpjeti najviše negativnih posljedica i koje će biti direktno izložene riziku (zdravstvenom, ekološkom i ekonomskom) - u skladu s europskom praksom. Naše primjedbe možete pročitati na web stranici <http://www.zelena-istra.hr/?q=hr/node/495>.

Milena Radošević

Javna prezentacija novog programa Zelene Istre "EkoPartner u turizmu"

U Puli smo 24. studenog predstavili naš novi program eko označavanja u turizmu "EkoPartner" zainteresiranim vlasnicima malih turističkih smještajnih objekata, turističkim zajednicama, turističkim agencijama, studentima ekonomije i turizma pulskog fakulteta i ostalim zainteresiranim institucijama i pojedincima. Svrha je programa, po uzoru na dobru europsku i svjetsku praksu, poticati okolišno odgovorne oblike turizma kroz diferencijaciju na tržištu, tj. kroz označavanje posebnim znakom onih objekata koji programske smjernice okolišno odgovornog upravljanja integriraju u svoje poslovanje. U Istri je tako kroz pilot projekt proveden tijekom ljetne sezone 2009. uključeno 10 seoskih turističkih domaćinstava. Predavanje o održivosti u turizmu i aktualnim kretanjima u Europi održao je direktor Europskog centra za eko i agro turizam (ECEAT), stručnjak za razvoj eko oznaka i marketinga u ovom specifičnom sektoru. Prema njegovim riječima europski turist je izuzetno zainteresiran za provođenje godišnjeg odmora u turističkom objektu i destinaciji općenito koja se ponaša održivo, koja valorizira prirodne i kulturne vrijednosti, racionalno koristi prirodne resurse i društveno je odgovorna. Program je razvijen u suradnji s udrugom Sunce iz Splita te je u 2009. godini financiran sredstvima Europske unije kroz PHARE 2006 program i Ministarstva turizma. Izdali smo promo DVD i priručnik o programu, koje možete pronaći na web stranici www.eko-partner.hr.

Milena Radošević

Primjedbe na Studiju o utjecaju na okoliš terminala za ukapljeni prirodni plin u Omišlju na Krku

Tijekom javne rasprave o Studiji utjecaja na okoliš za LNG terminal na otoku Krku, okončane 30. studenog 2009., nadležnom smo tijelu uputili niz primjedbi vezanih uz pitanje sigurnosti i šteta koje bi jedno takvo postrojenje (radi se o najvećem terminalu takve vrste u Europi) moglo donijeti lokalnoj zajednici. Posebno smo se osvrnuli na sam smještaj ili lokaciju UPP terminala, koja određuje i značaj rizika. Daleko od naseljenih mjesta rizik je manji; približavajući se naseljenim mjestima, kao u slučaju Omišlja, rizik se povećava. Dodatnu otežavajuću okolnost predstavlja i neposredna blizina postrojenja koja skladište veliku količinu opasnih i zapaljivih supstanci: naftni terminal Janaf s tankerskom lukom u neposrednoj blizini s 12 spremnika kapa-

Ne možemo se oteti dojmu da je izrađivač studije bio skloniji uvjerenju o neškodljivosti postrojenja odnosno malom riziku nego li realnoj procjeni rizika i negativnih posljedica za lokalnu zajednicu

citeta 760.000 m³ nafte i 6 spremnika za derivate kapaciteta 60.000 m³, te Dine petrokemije koja na 100 metara od granice lokacije terminala skladišti sirovine, energente i produkte koji su opasni i lako zapaljivi. Prema našem mišljenju opis rizika i mjere sigurnosti navedene u Studiji utjecaja na okoliš nisu zadovoljavajući i ne možemo se oteti dojmu da je izrađivač studije bio skloniji uvjerenju o neškodljivosti postrojenja odnosno malom riziku nego li realnoj procjeni rizika i negativnih posljedica za lokalnu zajednicu. Umanjena procjena rizika dovodi do nedovoljnih mjera zaštite i kompenzacija za posljedice negativnog utjecaja terminala. Svoj smo stav obrazložili i potkrijepili iskustvima planiranja i izgradnje UPP terminala na sličnoj geografskoj širini s talijanske strane Jadrana (Porto Levante / Porto Viro, Rovigo). Osim toga, komentirali smo i utjecaj na pomorski promet, nedostatak okolišnih kompenzacija, iznimne situacije, utjecaj na more i morske organizme, utjecaj na ekološku mrežu i nepoštivanje procedure predviđene pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu. Cjeloviti tekst primjedbi možete pročitati ovdje:

<http://participator.zelena-istra.hr/bin/view/Participator/Novosti>

Dušica Radojčić

SEFF u gostima – projekcije dokumentarnih filmova u kinu Valli

SEFF je jedini putujući festival filma o zaštiti okoliša, a ideja je da isti program gostuje u različitim krajevima Hrvatske kako bi što više ljudi vidjelo najbolje filmove.

Zelena Istra je, u suradnji s Pula Film Festivalom i Kinom Valli, organizirala u pulskom kinu projekcije deset najboljih svjetskih filmova o zaštiti okoliša. Riječ je o kratkim dokumentarnim, igranim i animiranim filmovima u selekciji Međunarodnog festivala kratkog filma o zaštiti okoliša iz Siska SEFF 2009. Na ovogodišnji je SEFF pristiglo 47 filmova iz cijelog svijeta, a u Puli su građani mogli vidjeti 9 najboljih: Bear Necessities, Putti, Unfair, Čovjek koji je volio krtitje, Who is next?, Moving the right way in Oregon, Solar Cooker Village, No penguins land, The Fridge. Kratki dokumentarni, igrani te animirani filmovi obrađuju različite teme od klimatskih promjena, problematike pitke vode, održivog prijevoza, pokvarenosti naftne industrije do upotrebe solarnih kuhala. Posebno bi izdvojili i pobjednika ovogodišnjeg SEFF-a prema izboru publike: animirani film češke autorice "The Fridge" koji kroz alegorijsku priču o predugo otvorenom hladnjaku upozorava na moguće posljedice globalnog zatopljenja. Svi

filmovi prenose vrlo snažnu poruku. Ove filmove imali su priliku vidjeti i pulski srednjoškolci, njih dvjestotinjak, za koje je bila organizirana posebna jutarnja projekcija. Večernja projekcija je također bila dobro posjećena te su Puljani još jednom pokazali da su ekološki osjetljivi te da ih zanimaju takve teme. SEFF je jedini putujući festival filma o zaštiti okoliša. Ideja organizatora (Udruga POZOR!) je da isti program gostuje u različitim krajevima Hrvatske kako bi što veći broj ljudi vidjelo najbolje filmove. Projekciji je prisustvovao i festivalski tim iz udruge POZOR! koji tijekom "SEFF-a u gostima" putuje isključivo okolišno prihvatljivim prijevoznim sredstvima - biciklom, kajakom i vlakom. Oni su za najsnalažljivije gledatelje pripremili i prigodne poklone. Dojmove sa filmova posjetitelji su mogli razmijeniti uz druženje i zakušku u pulskom kafiću Skandal Express gdje je bila postavljena i izložba plakata Zelene Istre.

Irena Burba

Moje misto lipo čisto – održane edukativne radionice u Medulinu i Banjolama

Udruga Zelena Istra je tijekom studenog održala edukativne radionice za sve vrtiće u općini Medulin te za učenike četvrtih razreda osnovnih škola u Medulinu i Banjolama. Radionice su održane u sklopu kampanje selektivnog odvajanja otpada "Moje misto lipo čisto!" u općini Medulin. U vrtićima su djeca kroz igru, priču i ples naučila zašto je važno odvajati otpad. U praktičnom djelu radionica mališani su od boca, čepova, kartona i papirića napravili Papirka - kutiju za odvojeno sakupljanje papira. To je praktični, maštovit i kreativan proces kojim djecu potičemo na razmišljanje o stvarima koje koriste u svakodnevnom životu. U školama su također održane eko-radionice na kojima su učenici uz didaktički materijal "Eko škatulu" i sami iznijeli svoja razmi-

šljanja o zaštiti okoliša. U drugom dijelu radionice napravili su plakate na temu "Moje misto lipo čisto!" kojima su kroz pozitivne i negativne primjere opisali svoje "misto" te iznijeli i svoje ideje kako ga učiniti još "lipšim"!

Irena Burba

U studenom smo primili 30 prijava građana na Zeleni telefon. Od toga gradnja 1, otpad 10, razno 7, šume 2, zelenilo 5, zračenje 1, zrak 3, životinje 1.

Uništavanje suhozida u Pješčanoj uvali

Putem Zelenog telefona prosljeđiti ćemo pozive općinama i gradovima na području Istarske županije da se priključe Inicijativi, kojom se predlaže Ministarstvu kulture RH da pripremi i da na usvajanje Zakon o zaštiti suhozida i suhozidne gradnje kao materijalnog kulturnog dobra

Na Zeleni telefon primili smo poziv građana koji su zabrinuti za sudbinu suhozida, koji se nalaze na još uvijek pošumljenom brdu u Pješčanoj uvali. Tamo se uskoro planira izgradnja stanova i apartmana zbog koje će cijela mreža suhozida, kao i šume, biti uništena. No, čak i na dijelovima koji spadaju u poljoprivredno zemljište vlasnici zemljišta bezobzirno uništavaju suhozide pretvarajući ostatke naše kulturne baštine u hrpu kamenja. Nakon obilaska terena kontaktirali smo Konzervatorski odjel u Puli te im poslali fotografije suhozida. Budući da Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/1999) suhozidi nisu posebno zaštićeni, Konzervatorski odjel nema ovlasti u njihovoj zaštiti. Stupili smo u kontakt i s Inicijativom za zaštitu suhozida i suhozidne gradnje s otoka Paga. Kao što u inicijativi ističu, naše je priobalje s otocima protkano mrežom suhozidnih međa, terasa i putova koji su spajali prvobitna naselja, a rezultati arheoloških istraživanja potvrđuju da poneka datiraju još iz prapovijesti. U suhozidu su definirane međe kao vidljiva podje-

la vlasništva, podizane su terase, ograđeni pašnjaci i pojilišta za stoku, no u suhozidu se gradilo i objekte za stanovanje, torove i skloništa za blago i površine za uzgoj usjeva. Također je, našim precima poznata od davnina, vrlo bitna uloga gromača u zaštiti tla od erozije. Tehnika gradnje suhozidom, koja se nije mnogo mijenjala ni usavršavala, ovisila je o umješnosti pojedinog graditelja seljaka te o vrsti kamena u pojedinim regijama. Ovom inicijativom predlaže se Ministarstvu kulture RH da pripremi i da na usvajanje Zakon o zaštiti suhozida i suhozidne gradnje kao materijalnog kulturnog dobra ili da se u postojeći Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ugrade zakonski propisi kojima bi se dao pravni okvir cjelovitoj zaštiti i očuvanju te vrijedne kulturne baštine. Cilj je da se inicijativi priključi što veći broj općina i gradova te ćemo putem Zelenog telefona prosljeđiti pozive općinama i gradovima na području Istarske županije.

Irena Burba

Kontakt :

Udruga Zelena Istra

Gajeva 3, 52100 Pula

tel/fax : 052/ 506-065

e-mail : udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr